

Naročnina listu: ==
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . " 5.—
 Četrť leta . . . " 2.50
 Mesečno . . . " 1.—
Zunaj Avstrije: ==
 Celo leto . . . K 15.—
Posamezne številke
 :: 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računijo po 12 vinarjev
 od 6redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 ::: popust. :::
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
 Heroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Cesar vrlim vojakom!

Avstrijske čete zavzele ruska mesta. — Crnagora napovedala Avstriji vojsko. — Boj za Belgrad. — Crnogorski in srbski vpadi po naših vojakihi odbiti.

Cesar svojim vojakom!

Dunaj, 7. avgusta.

Cesar je izdal sledeče povelje na armado in mornarico: Z navdušenjem hite vojaški zavezanci vseh Mojih narodov pod orožje in zastavo. Še preje, kakor se je pričakovalo, dosežejo vojne čete vojno stanje.

Vsakemu Mojemu vrlemu vojaku je znano, da bomo morali odbijati sovraštva polne napade in se bomo morali, združeni z našimi slavnimi zavezniki, boriti za pravično stvar.

Trdna vez zvestobe Vas veže do Vašega najvišjega vojnega poveljnika, do domovine. Vi, Moji vrli vojaki, greste z zaupanjem v težke boje, ki vas čakajo. Spominjajte se svojih prededov, ki so v neštetihi bojih in viharjih visoko čislali zastavo in jo nosili v zmagonosni boj.

Posnemajte jih v hrabrosti in v vstrajnosti!

Pokažite sovražnikom, kaj premorejo Moji, z gorečo ljubeznijo do domovine napolnjeni in tesno združeni narodi!

Bog Vas naj blagoslovi, vrli Moji vojaki, in naj Vas vodi do zmage in slave!

Dunaj, 6. avgusta 1914.

Franc Jožef I. r.

Prodiranje avstrijskih čet na Rusko.

Dunaj, 7. avgusta.

(Uradno.) Proti Rusiji se je začela vojska v četrtek, dne 6. avgusta, s prodiranjem pri Krakovem. Močnejša kavalerija s kolesarji in infanterija sta stopili na ruska tla, se polastili mest Olkuš in Volbrom in stopili v zvezo z nemškimi četami, ki prodirajo od Čenstohova in Bendzina. Ruski obmejni hribi severno od Krakovega in pri Novem Brzesko na severnem bregu reke Visle so v naši posesti. — Poljsko prebivalstvo sprejema z navdušenjem naše čete.

Olkuš je rusko okrožno mesto na Ruskem Poljskem ter leži na važni železnični progi Mišlovic—Ivangorod. Steje okoli 8000 prebivalcev.

Volbrom je majhen fabriški kraj, kakih 15 km oddaljen od mesta Olkuša. Steje pa okroglo 4000 prebivalcev.

Novo Brzesko leži na reki Visli, oddaljeno 20 km proč od Krakovega.

Z avstrijsko-srbskega bojišča.

Črnogorski in srbski vpadi — zmagovito odbiti!

Dunaj, 6. avg. zvečer.

(Uradno.) Poročila, ki prihajajo z južnega bojišča, se glasijo, kakor drugače ni bilo pričakovati, zelo ugodno. Seveda se gre tudi sedaj pred vsem za majhne spopade. Srbi so poskušali priti na bosansko zemljo pri Vardiš e-Rudo, a so jih naše mejne straže nagnale. Ravno tako se ni posrečilo enak poskus Črnogorcev, ki so ga naredili v noči od 5. (sreda) na 6. avgusta proti Trebinju. S tem vpadom so se Črnogorci pregrešili tudi proti mednarodnemu pravu, ker je naš poslanik sicer dne 5. t. m., popoldne ob 5. uri, dobil črnogorsko napoved vojske, a se mu je vzela možnost, da bi napoved takoj naznanil svoji vladi. Pri vpadih se je pokazalo, da tudi bosansko prebivalstvo navdušeno sodeluje pri obrambi domače grude.

Vardište in Rudo sta dva majhna kraja v Bosni, vshodno od Sarajeva, tik ob srbski meji.

Trebinje je mesto v Hercegovini, kakih 12 km od črnogorske meje.

Boj za Belgrad.

„Südslavische Korrespondenz“ prinaša z uradnim dovoljenjem:

V torek, dne 28. julija po noči so se pričeli boji med avstrijskimi četami in onimi srbskimi vojaškimi oddelki, ki so ostali v Belgradu najbrž z namenom, da ob času, ko bi vkorakale v mesto Belgrad avstrijske čete, izvršijo kake razstrelbe. Poleg rednih vojaških čet, ki so precej močne po številu, se nahajajo v Belgradu tudi prostovoljni oddelki, ki jih je organizirala in oborožila „Narodna Obrana.“ Srbske čete so razpostavljene na levi strani Save in pri stari trdnjavi. V srbskem taboru pri Banjici je zavzela tudi artilerija svoje postojanke in je že stopila v boj z avstrijsko artilerijo pri Zemunu. Po noči v torek na sredo (dne 28. julija) je bilo v mestu Belgradu veliko razburjenje, ker se je pričakovalo, da bodo avstrijski topovi začeli obstreljevati srbske postojanke, kar pa se ni zgodilo. Samo ena krogla je zadela v hišo bogataša Andrijeviča. Hiša je zgorela. Andrijevič sam je bil težko ranjen. Splošno

pa so avstrijske krogle zadevale le srbska vojaška poslopja in predmete.

Ko so Avstrijci zopet začeli obstreljevati srbske postojanke, je en strel priletel tudi v staro trdnjavo, kjer je bil ostanek neke zaloge streliva. Vsa zaloga streliva z bližnjimi poslopji vred je zletela v zrak. V Topčiderju blizu Belgrada je zgorela mala vojašnica in neka gostilna.

Slika Belgrada se je malo spremenila. Z bolnišnic in drugih javnih poslopij vihrajo bele zastave. V tujih poslaništvih se uraduje nemoteno dalje. Iz Avstrije ne prihaja v Belgrad nobena pošta, ker so meje popolnoma zaprte. Cene živil so postale že sedaj neprimerno visoke in se bodo najbrž še bolj dvignile kvišku, ker se iz dežele skoro ničesar več ne uvažja.

Z dežele prihajajo za Srbe zelo neugodna poročila, posebno o slabem poteku srbske mobilizacije. V vardarski armadi so izbruhnili veliki neredi.

Avstrijci, ki so še ostali v Belgradu, so v varnosti, ker jih čuvajo tuja poslanišтва.

V bolnišnicah je mnogo ranjencev, ki so jih že pripeljali s prvih bojev. Prebivalstvo se zelo boji vpadov četašev, kateri grozijo, da bodo v slučaju, ako zasedejo Avstrijci mesto Belgrad, pred njimi požigali in morili.

Crnagora napovedala Avstriji vojsko.

Dunaj, 7. avgusta.

Črnogorska vlada je danes izjavila avstrijskemu poslaniku v Cetinju, da je Črnagora od danes naprej z Avstrijo v vojnem stanju. Avstrijski poslanik Edvard Otto je zapustil Cetinje.

Nemške čete se polastile mesta Lüttich.

Berolin, 7. avgusta.

(Uradno.) Mesto Lüttich je padlo in se nahaja v rokah nemške armade.

Nemške čete so dosegle s tem, da so zasedle važno mesto Lüttich v Belgiji, velik uspeh. Padeo Lütticha pomeni hud udarec ne samo za Belgijo, kateri je mesto do sedaj pripadalo, ampak tudi še za Francijo. Lüttich je namreč ena najvažnejših trdnjav v utrjeni črti ob reki Maas. Ta utrjena črta se nahaja deloma na francoskem, deloma na belgijskem ozemlju. Utrdbe ob reki Maas so napravili Francozi in Belgijci po vojski leta 1870-71 in so bile namenjene, da zadržijo prehod nemške armade čez belgijsko ozemlje v Francijo. Tukaj je najbližja pot iz Berlina v Pariz. V letih 1888 do 1892 so obe trdnjavi Lüttich in Namur na moderni način utrdili. Krog Lütticha so napravili 50 km dolgi oklopni pas, v katerem se nahaja 12 modernih fortov (trdnjav).

Mesto Lüttich je tretje največje mesto Belgije, in šteje približno 200.000 prebivalcev. Lüttich je glavno mesto belgijske pokrajine Valone. Mesto leži ob

izteku reke Querthe v reko Maas. V Lüttichu in okolici je razvita živahna industrija. Odkar so regulirali reko Maas, ki je glavni vodotok Belgije, so v Lüttichu napravili moderne ceste in mnogo veličastnih stavb, tako da je sedaj Lüttich eno najlepših mest v Belgiji. V Lüttichu se nahaja mnogo lepih katoliških cerkev, starih 400 do 1000 let. Prebivalstvo v mestu in pokrajini Lüttich je po ogromni večini katoliško. Tudi v mestnem zastopu mesta Lüttich imajo katoličani odločilno besedo.

Reka Maas, po kateri plovejo tudi večji parniki, izvira na Francoskem ter se izteka v Severno morje. Reka je široka ponekod 500—800 m, dolga pa nad 800 km.

Nemčija vendar napovedala Franciji vojsko.

Berolin, 7. avgusta.

Dosedaj ni bilo prav jasno, kako razmerje da vlada med Francijo in Nemčijo, ali sta si že tudi napovedali vojno stanje, ali ne. Uradno nemško poročilo nam razjasnjuje, da je vojska bila napovedana od nemške strani, a da je Francoska pokvarila dotični brzojav. Poročilo se glasi:

(Uradno.) Nemški državni kancelar je odposlal dne 3. avgusta t. l. brzojavko nemškemu poslaniku v Parizu, baronu Schoenu, v kateri mu zaukazuje, da se smatra Nemčija primorana, da vsled vpada francoskih čet na nemško ozemlje napove Franciji vojsko. Dotična brzojavka je pa bila v Parizu namenoma potvorjena in popačena, vendar je spoznal nemški poslanik v Parizu pravo vsebino iste. Dotični zaukaz nemškega kancelarja je bil sledeči: Nemške čete so imele dosedaj povelje, da zelo strogo rešpektirajo francosko mejo in so to povelje tudi točno izvrševale. Nasprotno so pa včeraj prekoračile francoske čete nemško mejo pri Altmünsterju in ob pogorski cesti v Vogeza, čeprav je bil določen 10 km širok pas ob francosko-nemški meji, katerega ne smejo nobene čete prekoračiti. Francoske čete se dosedaj niso zapustile nemškega ozemlja. Neki francoski zrakoplovec, ki je gotovo moral preleteti Belgijo, je bil včeraj v trenutku, ko je nameraval razdreti železnico pri Weselu, v zraku ustreljen. Tudi se je že dognalo brez vsakega dvoma, da je včeraj krožilo v zraku v okolici Eiffela več francoskih zrakoplovcov. Tudi ti so morali priti preko Belgije. Včeraj so metali francoski zrakoplovec bombe na železnice pri Karlsruhe in Norimbergu. Francija nam je tedaj — vsilila vojno stanje. Prosim, da to sporočite tamošnji vladi, da zahtevate potne liste in da odpotujete, kakor hitro ste izročili posle ameriški vladi.

Italija ima proste roke.

Rim, 7. avgusta.

(Uradno.) Italijanski ministrski predsednik Salandra je poslal vsem okrajnim predstojnikom okrožnic, v kateri jih poziva, naj varujejo na najvestnejši način nepristranost. Vsled tega naj zabranjujejo nabiranje prostovoljcev in vsakojake ljudske izjave. Kdor bi se pregrešil, naj ga strogo kaznuje. Vlada bo storila svojo dolžnost ter varovala vse postavne težnje Italije. Ministrski predsednik se sklicuje na domoljubje in trezno mišljenje Italijanov ter upa, da ne bo treba za njegove naredben nobenega nasilja.

Italijanski list „Tribuna“ razlaga, kakor se zatrjuje, v imenu vlade, zakaj je italijanska vlada zavzela tako stališče, s temi besedami:

Ministrski svet je, kakor smo obveščeni, po temeljitem in dolgem posvetovanju o sedanjem položaju ugotovil:

1. V smislu in duhu trozvezne pogodbe je, da nobena zveznih držav ničesar ne začne, kar ima posledice za vse, ne da bi prej svoje zavezničke vprašala in se z njimi sporazumela.

2. Ta razlaga trozveznih dolžnosti med Italijo in Avstrijo se je pozneje celo v posebni pogodbi določila in sicer za razmere na Balkanu.

3. Splošno znano je, da Avstrija one spomenice na Srbijo, vsled katere je nastal današnji položaj, Italiji ni naznanila. Italija torej ni imela niti priložnosti, da bi o tem avstrijskem koraku izrazila svoje mnenje in svoji zaveznici dala nasvete, k čemur je opravičena.

A jasno je tudi, da Italija sedaj, ko je Avstrija enkrat stavila svoje zahteve, od svoje prijateljice in zavezničke ne sme pričakovati, da bi preklicala te zahteve. Vsled tega si je Italija na vse načine prizadevala, da bi ji Avstrija povedala in se zavezala, da bo varovala zemeljsko in politično neodvisnost Srbije. Avstro-Ogrska pa je le odgovorila, da za trdno ne namerava (vzeti Srbiji neodvisnost), a se v tem oziru ni hotela nič vezati.

4. Glavni namen trozvezne je, da se zavezničke branijo, ako so napadene in da glede posesti ozemlja varujejo svoje dosedanje stanje.

5. Slednjič pa je bilo tudi Italiji, katere se ni nič obvestilo, nemogoče, da bi se odločila za odredbe, ki se za njen obstoj potrebne, koji bi bil v slučaju vojske takoj in zelo nevarno ogrožen.

Ta poluradna izjava italijanske vlade dokazuje, da hoče Italija v sedanjih vojski in v vsem, kar ji bo sledilo, imeti popolnoma proste roke.

Da bi se Italija pozneje vmešavala, sicer ni verjetno, toda tudi ne izključeno, toda ozirala bi se pri tem le na življenjske potrebe Italije.

V Turčiji splošna mobilizacija.

Skraja je Turčija odredila samo delno mobilizacijo, toda sedaj se je odločila za splošno. Vpoklicani so vsi možje do 45. leta. Ker majhne rumunske trgovinske ladie ne vozijo več, je Carigrad od Evrope popolnoma kakor odrezan. Vlada zatrjuje, da je mesto z živili za del časa oskrbljeno.

Angleška mornarica.

Angleška ima v miru trojno brodogradnjo. Prvo brodogradnjo sestoji iz štirih oddelkov bojnih ladij, in k vsakemu oddelku spada skupina križark.

Prvi oddelk bojnih ladij poveljuje admiral Colville in Evan Thomas; prideljenih je 8 dreadnoughtov z 20.000 do 23.000 tonami in s hitrostjo 36 km na uro. Na vsaki ladiji je po 10 topov 30.5 cm širine in po 16 brzotopičev po 10.2 cm širine. Pri prvem oddelku so še tri velikanske križarke s 30.000 in ena križarka z 19.000 tonami.

V drugem oddelku je združenih 8 najnovejših angleških bojnih ladij. Vse preplujejo v uri 38 km. Prideljene so jim 4 križarke.

Tretji oddelk ima 8 bojnih ladij po 17.000 ton in 4 križarke po 11.000 ton.

Četrty oddelk ima tudi največje ladije, takozvane dreadnautke, kakor so jih začeli staviti Angleži prvi.

Ti štirje oddelki tvorijo torej eno brodogradnjo, ki šteje 21 najmodernejših ladij in predstavlja v zvezi z 12 manjšimi ladjami in 8 križarkami naračnost grozno moč.

Drugo in tretje brodogradnjo štejeta skupaj 26 bojnih ladij in 14 križark. Nobena izmed teh ladij ni v rabi nad 20 let. Poleg tega je prideljenih 34 križark, ki so manjše, toda jako hitre. Torpedovk je 8 skupin po 20 ladij in 64 podmorskih čolnov v osmih skupinah.

V Sredozemskem morju, z glavnim pristaniščem na Malti, imajo Angleži 4 velikanske križarke z 19.000 tonami in hitrostjo 48 km v uri, 4 križarke po 14.000 ton, nadalje še 4 manjše križarke, 16 torpedovk in 9 podmorskih čolnov.

Za varstvo svojih kolonij ima Angleška v vsledni Aziji eno bojno ladijo, 2 veliki križarki, 4 za varovane križarke in veliko množico manjših bojnih ladij.

V Severni Ameriki, Indiji, Afriki, Avstraliji je še vsega skupaj 5 oklopnih, 12 križark in 30 manjših bojnih ladij.

Iz teh podatkov posnameš lahko, koliko moč ima Angleška na morju. Vendar se že sedaj vzdiguje nad njo Amerika, ki jo bo prekosila, kakor hitro se oslabi v tekoči vojski Angleška.

Novi angleški vojni minister.

Iz Londona se uradno poroča dne 6. julija, da je maršal lord Kičener imenovan za angleškega vojnega ministra. Ministrski predsednik Asquith, kateri je do sedaj vodil vojno ministrstvo, je isto odložil ter si je obdržal samo ministrsko predsedstvo.

Horacij Herbert Kičener of Karthoum je bil rojen dne 24. junija 1850 na Irskem. Vojaško izobrazbo je dobil v vojni šoli Woolwich. Leta 1884 je bil prideljen generalnemu štabu britske nilske ekspedicije. V tej službi se je Kičener večkrat odlikoval ter vzbudil v visokih krogih angleške vlade splošno pozornost. Leta 1886 je bil imenovan za guvernerja v Suakimu. To službo je opravljal do leta 1888. Leta 1896 je Kičener bil poveljnik angleških in egiptovskih vojnih čet, katere so kot takozvana Douglas-ekspedicija pod izbornim poveljstvom Kičenerjevimi v krvavi bitki pri Omdurmanu uničile Mahdijevo moč. (Mahdi je bil kralj Abesinije.) Angleška kraljica Viktorija je Kičenerja leta 1899 imenovala za generalnega guvernerja v Sudanu. V znani angleško-burski vojski je bil Kičener šef generalnega štaba lorda Roberta. Ko se je lord Robert vrnil iz burske vojske, je lord Kičener sam prevzel poveljstvo angleške armade v južni Afriki. Njegov odločen nastop in ukaz, da se morajo strogo izvršiti vse naredben vojaške oblasti v južni Afriki, je pripomogel Angležem do tega, da so končno Bure popolnoma premagali. Angleška vlada je Kičenerju kot darilo za zmago podarila iz državne blagajne 1.000.000 mark.

Kmalu potem je lord Kičener prevzel glavno vodstvo angleške armade v Indiji. Mož je po rusko-japonski vojski angleško politiko glede Indije vodil z veliko spretnostjo v dobrobit Anglije. Leta 1910 se je lord Kičener sprl z indijskim podkraljem lordom Curzon-om ter je odstopil od poveljstva angleške armade v Indiji. Ob tej priliki je bil imenovan za maršala, to je najvišja čast, ki jo more doseči kak angleški vojak.

S sedanjim imenovanjem lorda Kičenerja za vojnega ministra je združeno tudi še imenovanje za vrhovnega poveljnika cele angleške armade.

Angleži zaplenili turško bojno ladjo.

Carigrad, 7. avgusta.

(Uradno.) Angleži so v ladjedelnici Ficker na Angleškem zaplenili turški drednaut „Sultan Osman“, samo pol ure poprej, ko so nameravali na njem razobesiti turško zastavo. Ugovor turške vlade ni nič pomagal.

Kako se je mobilizacija v Avstriji izvršila.

Dunaj, 7. avgusta.

(Uradno.) Mobilizacija in nastop naših čet sta se izvršila strogo po načrtu, mirno, redno in naglo. Vsi, ki so bili klicani pod vojno zastavo, so po vseh krajih naše širne države navdušeno sledili klicu svojega najvišjega vojnega gospodarja. Veliko število rezervistov je prišlo celo pred navadnim rokom. Sedaj pričakujejo častniki in vojaki navdušeni prihodnjih velikih dogodkov.

Čakajmo potrpežljivo!

Mnogi hočejo, da bi se jim že poročalo, kako se na bojiščih vsak dan bijejo velike bitke. In taki nestrpneži se gotovo nahajajo tudi na Nemškem, — kajti uradno se jih pomirjuje tako-le: V letu 1870 se je mobilizacija zaukazala dne 10. julija. Še le čez tri tedne so se dogodile prve večje bitke. Tako bo tudi sedaj v kljub bolj gostim železnicam dalje časa trajalo, predno se zberejo velikanske armade. Tudi javnost se mora zavedati, da vojaško poveljstvo sedaj svojih načrtov ne more razglašati celemu svetu, ampak mora modro molčati.

Veliki knez Nikolaj — generalisimus ruske armade.

Petrograd, 7. avgusta.

Veliki knez Nikolaj je imenovan za generalisimusa ruske vojske.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je bil rojen leta 1856. Njegov oče, sin carja Nikolaja I., je bil poveljnik ruske armade v rusko-turški vojski leta 1876. Radi svoje popolne nezmožnosti je moral svoje mesto kmalu po pričetku vojske odložiti. Tudi njegovo zasebno življenje je bilo zelo omadeževano. Odložiti je moral radi raznih goljufij in nečednega življenja še vsa druga častna mesta. Nazadnje se mu je še pa omračil um. Njegov sin Nikolaj, sedanja vrhovni poveljnik ruske armade, je generalni pribočnik (adjuvant) carja Nikolaja ter poveljnik carske telesne dvorne straže.

Za „Rudeči križ.“ Črnovojniki tujakšnjega črnovojnškega polka št. 26, ki so presegali potrebno število moštva in so šli začasno na dopust, so zložili ob tej priliki za „Rudeči križ“ lep svoto 1050 kron. Tudi so se odrekli črnovojniki večinoma svojim pristojbinam, ter se bo vsled tega za namen „Rudečega križa“ še veliko večji znesek pridobil. Med črnovojniki je bilo skoraj enako število Slovencev in Nemcev in je to dokaz, s kolikim domoljubjem so sledili Štajerci obeh narodnosti tudi sedaj klicu svojega cesarja. — Ta požrtvovalnost črnovojnikov boji premožnim krogom lep vzgled, da tudi podpirajo človekoljubni smoter „Rudečega križa“ svojim močem primerno.

† Župnik Jožef Vodušek. Dobili smo žalostno vest, da je dne 6. t. m. umrl č. g. Jožef Vodušek, župnik pri Sv. Bolfenku pri Bišu in Trnovcih. — Rajni je bil rojen dne 9. januarja 1870 pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. V mašnika je bil posvečen leta 1896. Pokojnik je bil velenadarjen mož, blag človek in vzgleden duhovnik. Povsod, kjer je služboval, ga je ljudstvo ljubilo in spoštovalo radi njegovih lepih lastnosti. Mlad je moral sedaj v hladni grob. Svetila mu večna luč!

Proti neresničnim govoricam.

Sedaj se nenavadno veliko neresnic spravlja med svet. Ne vemo, ali namenoma ali iz lahko miselnosti. Cast in dobro ime bližnjega so marsikateremu po ceni. Ogovarjanja so na dnevnem redu. Zdi se, kakor da bi marsikateri pozabil, da še vedno živi in kraljuje nad nami stari Bog, ki dobro plačuje in hudo kaznuje. Vse na svetu se kaznuje, posebno pa krivica, ki jo delamo bližnjemu. Pošteni krščanski ljudje, sedaj v resnih časih sklenimo svoje vrste še trdneje, molimo za cesarja in domovino, a spoštujemo tudi čast in dobre ime svojega bližnjega!